

Briselē, 2021. gada 19. jūlijā
(OR. en)

10942/21

Starpiestāžu lieta:
2021/0230 (NLE)

RECH 360
COMPET 565
IND 206
EDUC 259

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2021. gada 16. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2021) 407 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES IETEIKUMS par Eiropas Pētniecības un inovācijas paktu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2021) 407 *final*.

Pielikumā: COM(2021) 407 *final*

Briselē, 16.7.2021.
COM(2021) 407 final

2021/0230 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par Eiropas Pētniecības un inovācijas paktu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Eiropas Pētniecības telpas (EPT) īstenošanas 20 gados iegūtās liecības rāda: lai gan EPT ir veicinājusi lielus sasniegumus tādās jomās kā pētniecības infrastruktūra, atvērtā zinātne, starptautiskā sadarbība, dzimumu skaitliskais līdzsvars pētniecībā un inovācijā, kopīga plānošana un pētnieku mobilitāte, ir jādara vēl vairāk.

2020. gada 30. septembrī Komisija pieņēma paziņojumu “Jauna EPT pētniecībai un inovācijai” (COM(2020) 628 *final*), lai izveidotu jaunu Eiropas Pētniecības telpu, kas ir piemērota, lai īstenotu mērķi sekmīgi pāriet uz ilgtspējīgu, digitālu un noturīgu Eiropu un labāk sagatavoties nākotnei.

2020. gada paziņojumā aicināts¹ EPT padziļināt, pārejot no valstu politikas koordinēšanas uz dziļāku šo politikas jomu integrāciju. Tas aicina mobilizēt dalībvalstis uz galveno principu un vērtību īstenošanu un noteikt vienotas rīcības prioritārās jomas. Tas ir svarīgi laikā, kad vajadzīgs lielāks un labāk mērķēts valsts finansējums un reformas, īpaši ņemot vērā pandēmiju, lai paātrinātu divējādo zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Pētniecība un inovācija lielākoties ir valstu kompetencē, tāpēc Eiropas Pētniecības telpas veidošana lielā mērā ir atkarīga no valstu politikas reformām un iniciatīvām. Eiropas Pētniecības un inovācijas pakta tiek izklāstītas vērtības un principi, par kuriem panākta kopīga vienošanās, un noteiktas jomas, kurās dalībvalstis kopīgi izstrādās prioritārās darbības, tādējādi atbalstot jaunās EPT ieceru un mērķu īstenošanu.

Lai atbalstītu valstu EPT politikas īstenošanu, šis pakts balstās: uz i) vienotiem ES principiem un vērtībām pētniecībā un inovācijā; ii) uz kopīgām prioritārām rīcības jomām; iii) uz ieguldījumiem un reformām, ko veic ar saskaņotiem labprātīgiem mērķiem; iv) uz vienkāršotu politikas koordināciju un uzraudzību. Šo elementu apvienošana vienā tiesību aktā vēlreiz apstiprinās dalībvalstu politisko apņemšanos mobilizēt savu pētniecības un inovācijas politiku, lai risinātu problēmas, ar kurām Eiropa pašlaik saskaras, it īpaši – sakarā ar divējādo pārkārtošanos un atveseļošanos pēc pandēmijas. Tā arī noteiks un atjauninās jaunus politikas virzienus un palīdzēs pārraudzīt un novērtēt panākto.

Tajā pašā laikā pakts būs pamats ES centieniem rādīt piemēru pasaules mērogā un veicināt vienādus konkurences apstākļus, balstoties uz pamatvērtībām, tā, kā izklāstīts Komisijas paziņojumā par vispārējo pieeju pētniecībai un inovācijai.²

Tiek ierosināts pakta izstrādāt kā atsevišķu nesaistošu iniciatīvu, proti, Padomes ieteikumu, kas atspoguļo vienoto un kopīgo nodomu virzīties uz jaunu EPT.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Iniciatīvas juridiskais pamats ir LESD 182. panta 5. punkts un 292. pants. Saskaņā ar LESD 292. pantu Padome var pieņemt ieteikumus un rīkojas pēc Komisijas priekšlikuma visos gadījumos, kad Līgumos ir noteikts, ka tai ir jāpieņem tiesību akti pēc Komisijas priekšlikuma. Saskaņā ar LESD 179. pantu Savienības mērķis ir nostiprināt savus zinātniskos

¹ Lai nodrošinātu, ka jaunā EPT ir piemērota nākotnes uzdevumiem, COM(2020) 628 *final* ierosināti četri stratēģiskie mērķi: i) piešķirt prioritāti ieguldījumiem un reformām, ii) uzlabot piekļuvi izcilībai, iii) pētniecības un inovācijas rezultātus pārvērst ekonomikā, iv) padziļināt EPT.

² COM(2021) 252 *final*.

un tehnoloģiskos pamatus, veidojot Eiropas zinātniskās izpētes telpu, kur var notikt brīva zinātnieku, zinību un tehnoloģiju aprīte, un veicināt savu konkurētspēju, arī rūpniecības konkurētspēju, kā arī veicināt visas zinātniskās izpētes darbības, kas atzītas par nepieciešamām.

Saskaņā ar LESD 181. pantu Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir jākoordinē pētniecība un tehnoloģijas attīstīšana, lai nodrošinātu, ka valstu un ES politika ir savstarpēji saskanīga. Cieši sadarbojoties ar attiecīgām dalībvalstīm, Komisija var izteikt lietišķus ierosinājumus, kā koordināciju veicināt, it īpaši iniciatīvas, kuru mērķis ir vadlīniju un rādītāju izstrāde, paraugprakses apmaiņas organizēšana un nepieciešamo elementu sagatavošana regulārai apsekošanai un izvērtēšanai. Eiropas Parlamentam vienmēr jābūt par to informētam.

182. panta 5. punktā paredzēta iespēja, ka papildus daudzgadu pamatprogrammā plānotajām darbībām Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju nosaka pasākumus, kas nepieciešami Eiropas Pētniecības telpas īstenošanai.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Eiropas Pētniecības telpas mērķis ir izveidot telpu, kurā “var notikt brīva zinātnieku, eksakto zināšanu un tehnoloģiju apmaiņa” (LESD 179. pants). Tā ir daudzlīmeņu pārvaldes iniciatīva un visas valdības iesaiste – nodrošinot politikas saskaņotību dažādos pārvaldes līmeņos un dažādās politikas jomās, tā atbilst subsidiaritātes principam. Tā respektē dalībvalstu kompetenci šajā jomā, bet tās mērķis ir nodrošināt, lai pētniecības un inovācijas politika darbojas ciešā sinerģijā visos pārvaldes līmeņos (pašvaldības, reģiona, valsts un pasaules), un ar to tiek ieviestas iniciatīvas, kas nodrošina lielāko daļu ES pievienotās vērtības Eiropas līmenī – saistībā ar valsts un reģiona politikas risinājumiem un tos attīstot. Tā kā priekšlikums nav Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē, piemērojams subsidiaritātes princips.

- **Proporcionalitāte**

Ierosinātās darbības ir proporcionālas izvirzītajiem mērķiem. Priekšlikums atbalsta jaunās Eiropas Pētniecības telpas mērķu sasniegšanu. Tas papildina dalībvalstu centienus izveidot uz pētnieku vērstu, vērtībās balstītu, izcilu un ietekmē orientētu pētniecības telpu. Priekšlikumā tiek ņemta vērā dalībvalstu prakse un ievērota diferencēta pieeja, kas atspoguļo dalībvalstu atšķirīgo ekonomisko, finansiālo un sociālo situāciju, kā arī pētniecības sistēmu un attiecīgo iestāžu un organizāciju dažādību. Tajā tiek atzīts, ka ierosinātā ieteikuma īstenošana var atšķirties atšķirīgos valstu, reģionu vai pašvaldību apstākļos.

3. RETROSPEKTĪVO IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Virknē pasākumu ir savākti daudzu ieinteresēto personu viedokļi. Tā, Komisiju ir konsultējis EPT pārkārtošanās forums (kas izveidots kā neformāla Komisijas ekspertu grupa), un tas ļauj dalībvalstu un ieinteresēto personu viedokļus ņemt vērā strukturēti. Attiecīgas ieinteresētās personas un jumta organizācijas tika aicinātas paust viedokli (piemēram, 2021. gada 20. aprīļa un 25. maija darbsemināros), un tas tiek pienācīgi ņemts vērā.

No 2021. gada 15. aprīļa līdz 13. maijam notika arī sabiedriskā apspriešana, kas apkopoja vispārības viedokli.

Tā kā šī iniciatīva ir paredzēta nesenajā Komisijas paziņojumā “Jauna EPT pētniecībai un inovācijai” (COM(2020) 628 *final*), tā lielā mērā ir atkarīga no analītiskā darba un

pierādījumiem, kas pamato jauno paziņojumu par Eiropas Pētniecības telpu (SWD(2020) 214 *final*).

- **Ietekmes novērtējums**

Ietekmes novērtēšanas nebija, jo pievienotajā ceļvedī ir aprakstīts, ka šī iniciatīva paredzēta Komisijas paziņojumā “Jauna EPT pētniecībai un inovācijai” (COM(2020) 628 *final*). Tāpēc tā lielā mērā balstās uz analīzi un pierādījumiem, kas pamato jauno paziņojumu par Eiropas Pētniecības telpu (SWD(2020) 214 *final*).

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Neattiecas

5. CITI ELEMENTI

Neattiecas

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par Eiropas Pētniecības un inovācijas paktu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 182. panta 5. punktu un 292. panta pirmo un otro teikumu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) 2020. gada 30. septembrī Komisija pieņēma paziņojumu “Jauna EPT pētniecībai un inovācijai”³, kur izklāsta jaunas Eiropas Pētniecības telpas (EPT) iecerī un izziņo nodomu ierosināt Pētniecības un inovācijas paktu.
- (2) Padomes secinājumos par jauno Eiropas Pētniecības telpu, kas pieņemti 2020. gada 1. decembrī⁴, Komisija un dalībvalstis tiek aicinātas 2021. gadā izstrādāt EPT politikas programmu un daudzlīmeņu pārvaldes modeli, lai īstenotu jauno Eiropas Pētniecības telpu.
- (3) Divos gadu desmitos Eiropas Pētniecības telpas īstenošana ir veicinājusi nozīmīgus sasniegumus tādās jomās kā pētniecības infrastruktūra, atvērtā zinātne, starptautiskā sadarbība, dzimumu skaitliskais līdzsvars pētniecībā un inovācijā, kopīga plānošana, pētnieka karjera un pētnieku mobilitāte. Tomēr pēdējā laikā progress pētniecības un inovācijas jomas ieguldījumos ir palēninājies, un ir jādara vairāk, lai šī tendence mainītu virzienu.
- (4) Lai risinātu globālas problēmas, starptautiskajai sadarbībai EPT būtu jāņem vērā Savienības ārējo attiecību prioritātes, jābalstās uz daudzpusējību un mērķtiecīgu atvērtību un jāveicina vienādi konkurences apstākļi un savstarpība, kas balstās uz pamatvērtībām un kopīgiem pamatnosacījumiem.
- (5) Lai nodrošinātu nākotnei gatavu EPT, no koordinācijas pieejas jāpāriet uz valstu politikas dziļāku integrāciju. Tāpēc Komisijas paziņojumā “Jauna EPT pētniecībai un inovācijai” pausts aicinājums mobilizēt dalībvalstis uz galveno principu un vērtību īstenošanu un noteikt kopīgas prioritārās rīcības jomas. Tas ir īpaši svarīgi laikā, kad nepieciešams lielāks un mērķtiecīgāks valsts finansējums un reformas, kas paātrinātu divējādo (zaļo un digitālo) pārkārtošanos un īstenotu Parīzes nolīguma mērķus atbilstoši Eiropas zaļā kursa mērķiem.
- (6) Ir vajadzīgs vienots principu un vērtību kopums, kas no jauna apstiprinātu stingru pamatu pētniecībai un inovācijai Savienībā, uzsverot vērtības (ētiku un cieņu, zinātniskās pētniecības brīvību, dzimumu līdztiesību un vienādas iespējas), nosakot labākus darba apstākļus (brīva pētnieku, zināšanu un tehnoloģijas aprīte, tiekšanās pēc

³ COM(2020) 628 *final*.

⁴ 135673567135673567/20.

izcilības, vērtības radīšana) un paplašinot sadarbību (koordinācija, saskanība, apņemšanās, sakaru veidošana pasaules mērogā, iekļautība, sabiedrības atbildība).

- (7) Saskaņotām un vienotām prioritārām jomām skaidri jāparāda ieinteresētajām personām, kuras jomas un darbības Savienība un tās dalībvalstis uzskata par kopīgām prioritātēm un kurās tās apņemas sadarbīties, radot stabilu satvaru politikas veidotājiem, publiskajiem finansētājiem, privātajiem ieguldītājiem un izpildītājiem.
- (8) Lai ieguldījumi un reformas būtu prioritāte, dalībvalstīm no jauna jāapstiprina pētniecības un izstrādes ieguldījumu mērķrādītājs 3 % no ES IKP un tas jāatjaunina, atspoguļojot ES jaunās prioritātes, iekļaujot jaunu publiskā sektora mērķrādītāju 1,25 % no ES IKP, kas dalībvalstīm sasniedzams līdz 2030. gadam ES koordinētā veidā, lai iesaistītu un stimulētu privātos ieguldījumus, Dalībvalstīm arī būtu labprātīgi jāpiešķir 5 % no valsts publiskā pētniecības un izstrādes finansējuma kopīgām programmām un Eiropas partnerībām līdz 2030. gadam. Dalībvalstīm, kuras ieguldījumos pētniecībā un izstrādē procentos no IKP atpaliek no Savienības vidējā rādītāja, būtu jāvirza ieguldījumi tā, lai nākamo 5 gadu laikā kopējo ieguldījumu pētniecībā un izstrādē palielinātu par 50 %.
- (9) EPT stiprināšana prasa ciešāku sadarbību starp Eiropas Komisiju un dalībvalstīm. To var panākt, izveidojot vienkāršotu uzraudzības un koordinācijas sistēmu savstarpējai apmācībai un pastiprinātam divpusējam dialogam.
- (10) Būtu jānodrošina Savienības un valstu ieguldījumu un reformu koordinācija, lai nostiprinātu valstu pētniecības un inovācijas sistēmas un palielinātu to ietekmi Savienības līmenī: lai gan valstu pētniecības un inovācijas politika virza valstu sistēmu izstrādi uz valsts mērķiem, tā arī palīdz sasniegt EPT mērķus un citas kopīgas Savienības prioritātes kopīgu interešu stratēģiskās jomās,

AR ŠO IESAKA DALĪBVALSTĪM:

1. PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJAS VĒRTĪBAS UN PRINCIPI

- (1) Vienoties par kopīgu vērtību un principu kopumu pētniecībai un inovācijai Savienībā, kas izklāstīts tālāk, un ciešā sadarbībā ar ieinteresētajām personām to piemērot savās iekšējās pētniecības un inovācijas sistēmās. Šīs vērtības un principi dalībvalstīm un Savienībai būtu jāveicina arī mijdarbībā ar trešām valstīm, lai panāktu vienādus konkurences apstākļus un kopīgus pamatnosacījumus.

Vērtību aizstāvēšana

- (a) **Pētniecības un inovācijas ētika un cieņa** – pētniekiem, pētniecības procesiem un pētniecības un inovācijas sistēmai kopumā jāievēro stingri ētikas un cieņas noteikumi un prakse, kas ir pamats atbildīgai un uzticamai pētniecībai bez nepamatotas ietekmes, un tas ir priekšnoteikums izcilības sasniegšanai un pamats pētnieku atbildībai par izsargāšanos no neobjektivitātes un metodoloģijas saīsinājumiem;
- (b) **Zinātniskās pētniecības brīvība** – tā ir daļa no pētniecības kultūras, kas raksturo EPT, un nepieciešams nosacījums, lai pētnieki varētu atklātā un drošā veidā brīvi definēt pētāmos jautājumus, teorijas un metodes un radīt, koplietot un izplatīt zināšanas, datus un citus rezultātus;
- (c) **Dzimumu līdztiesība un vienādas iespējas** – tas iekļauj dzimumu skaitlisko līdzsvaru pētniecības kopās visos līmeņos, dzimumu skaitlisko līdzsvaru

lēmumu pieņemšanā un dzimuma aspekta iestrādāšanu pētniecības un inovācijas saturā, un rēķināšanos ar daudzveidību plašākā nozīmē, ieskaitot dzimuma, etnisko un sociālo daudzveidību, invaliditāti un ikkatras diskriminācijas apkarošanu;

Labāka strādāšana

- (d) **Brīva aprīte** – pētniekiem un palīgpersonālam, zinībām un tehnoloģijām; tā ietver iespējami agrāku zinību, datu un rīku apmaiņu, galvenokārt izmantojot atvērtās zinātnes praksi, pievilcīgu un nopelnos balstītu karjeru, pētnieku un tehniskā personāla prasmju atzīšanu, pētnieku mobilitātes pamatnosacījumu uzlabošanu un apmaiņas veicināšanu starp akadēmisko pasauli un rūpniecību (arī citām nozarēm) un inovācijas izplatīšanu un atvērtu piekļuvi pētniecības infrastruktūrām, tehnoloģiju infrastruktūrām un to pakalpojumiem;
- (e) **Centieni panākt izcilību** – tas nozīmē apņemšanos plānot, veikt vai atbalstīt pēc iespējas kvalitatīvākus pētījumus, lai sasniegtu un augsti novērtētu izcilību, kas ir priekšnoteikums zinātniskai, tehnoloģiskai, ekonomiskai, politiskai un sociālai ietekmei, un paplašinātu Eiropas vispārējo zināšanu bāzi. Publiskā sektora atbalstam pētniecības un inovācijas jomā vajadzētu būt vērīgam uz kvalitatīvu ideju atlasīšanu un finansēšanu; kvalitāte nozīmē tādu pētniecību, kas ir pasaules līmenī, rada atklājumus, pārbaudāmus un reproducējamus rezultātus un ko veic, izmantojot pārredzamus pētniecības procesus un metodiku, kā arī pētniecības pārvaldību, kas ļauj sistemātiski atkalizmantojot iepriekšējos rezultātus. Pētniecības novērtēšanas sistēmai, kas pievēršas pētniecībai, pētniekiem, grupām un iestādēm, būtu jāatbilst šim principam un attiecīgi jāaizsargā kvalitāte; ar publisko atbalstu būtu jāpanāk līdzsvars starp “zinātkāres virzību” pētniecību un pētniecību “ar uzdevumu”.
- (f) **Vērtības radīšana** – tas nozīmē palielināt pētniecības un inovācijas ietekmi, panākot, ka Eiropa, kas ir līdere zināšanu radīšanā, rada vajadzīgus un ilgtspējīgus produktus, pakalpojumus, procesus un risinājumus, kas veicina labklājību, ekonomikas uzplaukumu, atvērtu inovāciju, uz pierādījumiem balstītu politikas veidošanu un atvērtu stratēģisko autonomiju. Tas cita starpā ietver sadarbību starp dažādām politikas jomām, ciešākas savstarpējas saiknes veicināšanu starp daudzdisciplīnu un starpnozaru sadarbības dalībniekiem un pētnieku ierosinātu fundamentālo pētījumu un to nozīmes revolucionāru atklājumu izdarīšanā un plašas zināšanu bāzes izveidē popularizēšanu.

Sadarbība

- (g) **Koordinācija, saskaņība un apņemšanās.** Savā pētniecības un inovācijas politikā dalībvalstis iekļauj Eiropas dimensiju un nodrošina valsts ieinteresētību un apņemšanos sekmīgi īstenot EPT prioritātes. Dalībvalstis ar Savienības palīdzību koordinē savu pētniecības un inovācijas politiku un programmas kopīgu interešu jomās, tostarp nodrošinot papildināmību ar ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammām un veicinot transnacionālo sadarbību EPT ietvaros, un pētniecības un inovācijas investīcijas un reformas orientē uz EPT mērķu sasniegšanu un zaļās un digitālās pārkārtošanās paātrināšanu.
- (h) **Globāla iesaistīšanās.** Dalībvalstis iesaistās savstarpēji izdevīgā sadarbībā un kopīgās pētniecības un inovācijas darbībās ar partneriem no trešām valstīm un reģioniem, pamatojoties uz Savienības vērtībām un principiem, kas izklāstīti

šajā paktā, ANO ilgtspējīgas attīstības mērķos un citos attiecīgos starptautiskos instrumentos.

- (i) **Iekļautība.** Dalībvalstīm būtu jācenšas pilnībā attīstīt EPT potenciālu, lai tās spētu konkurēt pasaules līmenī. Tāpēc dalībvalstīm un reģioniem, kuru sniegums ir vājāks, būtu vairāk jācenšas palielināt savu pētniecības un inovācijas sistēmu sniegumu un apmēru un attīstīt savas spējas (gan cilvēkresursus, gan infrastruktūras), tostarp nodrošinot sinerģiju starp valsts finansējumu un Savienības fondiem. Savienības līmenī būtu jāatbalsta centieni pētniekus un novatorus no mazāk sekmīgiem reģioniem savienot ar izciliem Eiropas tīkliem visā Savienībā.
- (j) **Sociālā atbildība.** Censties reaģēt uz sabiedrības vajadzībām, lai paplašinātu kolektīvās spējas un panāktu lielāku sociālo ietekmi un palielinātu uzticēšanos zinātnei un inovācijai, iesaistot ieinteresētās personas, vietējās kopienas un iedzīvotājus pētniecības un inovācijas politikas izstrādē un īstenošanā un nodrošinot, ka politika ir elastīga un spēj pielāgoties negaidītām problēmām.

2. KOPĪGĀS RĪCĪBAS PRIORITĀRĀS JOMAS

- (2) Vienoties par turpmāk minētajām kopīgās EPT atbalsta rīcības prioritārajām jomām, uz kuru pamata Komisija un dalībvalstis izstrādās un saskaņos EPT politikas programmā paredzētās darbības. Šīm darbībām būtu jānodrošina cieša saskaņotība ar Savienības pētniecības un inovācijas vērtībām un principiem, par kuriem panākta kopīga vienošanās, un pienācīgs atbalsts tiem, kā minēts šajā ieteikumā.

Patiesi funkcionējoša zināšanu iekšējā tirgus padziļināšana

- (a) **Atvērtā zinātne.** Atbalstīt patiesu atvērtās zinātnes kultūru visā Savienībā, tostarp integrējot atvērtu piekļuvi zinātniskām publikācijām un pētniecības datiem⁵ un izplatot un ieviešot atvērtās zinātnes principus un praksi, vienlaikus ņemot vērā disciplīnu un kultūras atšķirības, tai skaitā daudzvalodību, atbalstot atvērtās zinātnes prasmju attīstību un turpinot attīstīt un integrēt pamatā esošo digitālo infrastruktūru un pakalpojumus.
- (b) **Pētniecības infrastruktūra.** Turpināt attīstīt atvērtu piekļuvi Eiropas un valstu pētniecības infrastruktūrām, tai skaitā e-infrastruktūrām, un to labāku izmantošanu, kā arī to integrējošo funkciju zināšanu un inovācijas ekosistēmā un to potenciālu partnerību veidošanā un resursu apvienošanā, un savienojumu ar Eiropas atvērtās zinātnes mākonī. Tas palīdzēs Eiropas zinātnei konkurēt pasaules mērogā, palīdzēs mazināt plaisu pētniecības un inovācijas jomā un veicinās iekļautību EPT. Šajā nolūkā cita starpā būs jāizmanto plašāki finansējuma avoti pasaules vadošajām pētniecības infrastruktūrām un jāizpēta jauni veidi, kā finansēt transnacionālu un virtuālu piekļuvi.
- (c) **Dzimumu līdztiesība, vienādas iespējas un iekļautība.** Atbalstīt sieviešu plašāku dalību zinātnē un inovācijā un censties likvidēt nevienlīdzību, kas radusies dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.
- (d) **Pētnieku karjera un mobilitāte un pētniecības novērtēšanas un atalgošanas sistēma.** Vairāk atzīt pētnieka profesiju, padarīt šo profesiju

⁵ Tas nozīmē ievērot principu “tik atvērts, cik iespējams, tik slēgts, cik nepieciešams”.

pievilcīgāku un nodrošināt pētniekiem apmācību un prasmes, kas vajadzīgas, lai apmierinātu pētnieka profesijas mainīgās vajadzības visā Savienībā; tas tiks panākts, pamatojoties uz tādām nozīmīgām programmām kā Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības un nodrošinot saskaņotību ar tām, radot stabilus, pievilcīgus, iekļaujošus, atbalstošus un pārredzamus darba un nodarbinātības apstākļus un nodrošinot skaidras un labi zināmas karjeras iespējas un norādes, kā izdarīt informētu karjeras izvēli; veicināt pētnieku līdzsvarotu apriti visā Savienībā, kā arī starp nozarēm un publiskās pārvaldes iestādēm; palielināt talantu piesaisti no visas pasaules. Turpināt attīstīt pašreizējās pētniecības novērtēšanas sistēmas, kas paredzētas pētniecībai, pētniekiem, grupām un iestādēm, lai atalgotu kvalitāti, ietekmi, atvērtās zinātnes praksi, vadību un sabiedrības iesaisti un sadarbību ar rūpniekiem; apsvērt plašu pētniecības rezultātu un darbību klāstu un nodrošināt dažādas karjeras iespējas. Atalgojuma sistēmās pienācīga uzmanība būtu jāpievērš pārredzamības nodrošināšanai un neobjektivitātes, diskriminācijas un negodīgas attieksmes novēršanai. Tas būtu jādara pārredzami, izmantojot atbilstošus rādītājus.

- (e) **Zināšanu vērtības celšana.** Palielināt sadarbību un savstarpējo saikni starp pētniecības un inovācijas dalībniekiem, tostarp tiem, kas pašlaik nav aktīvi, un labāk koordinēt politiku un programmas Eiropas, valstu un reģionālā līmenī, jo īpaši izmantojot zināšanu vērtības celšanas, pētniecības rezultātu izmantošanas, prasmju pilnveides un intelektuālā īpašuma pārvaldības satvarus.
- (f) **Globālā iesaiste.** Izstrādāt saskaņotu globālās iesaistes stratēģiju un kopīgus rīkus, veicinot kopīgas Eiropas vērtības un pētniecības un inovācijas principus attiecībā uz starptautisko sadarbību un palielinot Eiropas pētniecības pievilcību; nodrošināt Eiropas stratēģisko autonomiju zinātnes un inovācijas jomā, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku; veicināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un savstarpību, kas balstās uz pamatvērtībām; uzlabot pētniecības un inovācijas partnerības un stiprināt sadarbību ar trešām valstīm un reģionālām organizācijām.

Kopīgi risināt problēmas, kas saistītas ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, un palielināt sabiedrības dalību EPT

- (g) **Uz problēmu risināšanu balstītas EPT darbības,** kurās Komisija un dalībvalstis, arī to reģioni, pilsētas un pašvaldības, ciešāk sadarbojas, lai virzītu noturīgākas un ilgtspējīgākas nozaru politikas izstrādi un īstenošanu nolūkā veicināt uz pētniecību un inovāciju balstītus risinājumus un mazināt iespējamus apdraudējumus. Šīs darbības var ietvert dažādas sadarbības formas, piemēram, pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” uzdevumus, Eiropas partnerības, to vidū EIT zināšanu un inovāciju kopienas (EIT ZIK), kopīgas plānošanas iniciatīvas, atbalstu daudzpusējām apvienībām un citām apvienībām, un tās var tikt izveidotas, lai risinātu jaunas un pastāvīgas problēmas, kā klimata pārmaiņas, enerģētikas un digitālā pārveide, migrācija, piesārņojums ar plastmasu, vēzis vai sabiedrības veselības apdraudējumi. Lai problēmas risinātu visaptveroši, minētajām darbībām vajadzētu balstīties uz visu disciplīnu ieguldījumu. Tās var balstīties uz pašreizējo koordinācijas iniciatīvu, piemēram, Energotehnoloģiju stratēģiskajā plāna (*SET* plāns), pieredzi un iniciatīvas “EPT pret koronavīrusu” piemēru, kas ir apliecinājis, cik svarīgi ir apvienot spēkus, izmantojot ciešu koordināciju, kopizstrādi, sadarbību, datu

apmaiņu un kopīgu finansējumu starp Savienību, dalībvalstīm un asociētajām valstīm, lai ātri virzītos uz kopīga mērķa sasniegšanu.

- (h) **Sinergija starp pētniecības un inovācijas politiku, izglītību un ES Prasmju programmu.** Pētniecība un inovācija un (augstākā) izglītība ir galvenie inovācijas un zināšanu radīšanas, izplatīšanas un izmantošanas virzītājspēki. Ir vajadzīgas darbības, kuru mērķis ir attīstīt un izmantot sinerģiju starp EPT un Eiropas augstākās izglītības telpu (EAIT), jo īpaši ar augstākās izglītības iestāžu un pētniecības infrastruktūru, tai skaitā e-infrastruktūru, starpniecību, kā arī ar Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta un to zināšanu un inovāciju kopienu (EIT ZIK) iesaisti, kopā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām sniegt norādes un atbalstu augstākās izglītības sistēmas pārejai uz ciešāku sadarbību, iekļaušanu, izcilību un digitalizāciju, cita starpā atbalstot “Eiropas universitāšu” iniciatīvas turpmāko pilnveidošanu par modernu, iekļaujošu un uz nākotni orientētu Savienības augstākās izglītības iestāžu izmēģinājuma platformu, un izstrādāt un īstenot iniciatīvas, kuru mērķis ir dod pētniekiem iespēju apgūt visas darba tirgū nepieciešamās prasmes un ar mērķtiecīgas apmācības palīdzību profesionāli pilnveidoties un pārkvalificēties.
- (i) **Sinergija starp pētniecības un inovācijas politiku un rūpniecības politiku nolūkā veicināt inovācijas ekosistēmas.** Pētniecība un inovācija un elastīga rūpniecība ir divi galvenie konkurētspējas un atvērtas stratēģiskās autonomijas virzītājspēki. Tāpēc ir vajadzīgas darbības, kuru mērķis ir attīstīt un izmantot sinerģiju starp EPT un atjaunināto rūpniecības stratēģiju⁶, īpaši – izmantojot pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūru, augstskolas, pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” partnerības, tostarp EIT ZIK, industriālās alianses un kopīgus rūpniecisko tehnoloģiju ceļvežus (no fundamentāliem pētījumiem līdz ieviešanai) galvenajās stratēģiskajās jomās. Šīs darbības būtu jāizstrādā kopīgi ar dalībvalstīm, rūpniecības nozari (tostarp MVU) un citām pētniecībā un inovācijā ieinteresētajām personām, un tām būtu jāpiešķir prioritāte konkrētām tehnoloģiju jomām, lai palīdzētu saskaņot publiskās un privātās investīcijas.
- (j) **Pilsoņu un sabiedrības aktīvāka iesaistīšanās pētniecībā un inovācijā visās tās dimensijās,** piemēram, iedzīvotāju viedokļu un līdzdalības dotais ieguldījums un spēja to izmantot, uzlabos informētību par pētniecības un inovācijas priekšrocībām un ietekmi uz cilvēka ikdienu, palielinās pētniecības un inovācijas politikas izstrādes un īstenošanas pieeju daudzveidību un padarīs pētniecību un inovāciju nozīmīgāku sabiedrībai, konkrētāk, padarīs to pieņemamāku iedzīvotājiem un padarīs jaunus risinājumus cenas ziņā pieejamākus.

Paplašināt piekļuvi pētniecības un inovācijas izcilībai visā Savienībā

- (k) **Vairāk investīciju un reformu valstīs un reģionos ar necilākiem pētniecības un inovācijas sasniegumiem.** Tas nozīmē mobilizēt Savienības un valstu finansējumu investīcijām pētniecībā un inovācijā apvienojumā ar atbalstu un palīdzību, kas vajadzīga nepieciešamo pētniecības un inovācijas reformu uzsākšanai.

⁶

“2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai” (COM(2021) 350 *final*).

- (l) **Sinergija starp Savienības, valstu un reģionu finansēšanas programmām.** Ir jāveicina un jāuzlabo sinerģija starp Savienības finansēšanas programmām un valstu un reģionu pētniecības un inovācijas finansēšanas shēmām, jo īpaši starp “Apvārsni Eiropu”, kohēzijas politiku un Atveseļošanas un noturības mehānismu.
- (m) Ciešākas sadarbības saiknes un izcilībā balstīta to organizāciju integrācija Eiropas zinātniskajos tīklos un inovācijas ekosistēmās, kuras veic pētniecību un atrodas valstīs, kuru devums pētniecības un inovācijas jomā ir mazāks.

Saskaņotu investīciju un reformu veicināšana pētniecībā un inovācijā

- (n) Atbalsts tam, lai par prioritāti tiktu noteiktas un tiktu nodrošinātas ilgtermiņa investīcijas pētniecībā un inovācijā un politikas reformas: visos pārvaldes līmeņos (Savienības, valstu un reģionu līmenī), tostarp “regulatīvajās smilškastēs” un eksperimentu klauzulās; to izstrādei, īstenošanai un novērtēšanai būtu jāiet roku rokā, lai maksimāli palielinātu sinerģiju un ietekmi.
- (o) **Pētniecības un inovācijas investīciju koordinēšana**, atbalstot koordinētu investīciju un reformu potenciāla apzināšanu un īstenošanu, lai stiprinātu EPT dimensiju visos pārvaldes līmeņos Savienībā un maksimizētu tās ietekmi Savienības zinātnes un inovācijas sistēmu labā.

3. IEGULDĪJUMU UN REFORMU PRIORITĀTES

- (3) Piešķirt prioritāti investīcijām un reformām, kas vērstas uz EPT prioritātēm un nodrošina nepieciešamos apstākļus un atbalstu spēcīgākām privātām investīcijām pētniecībā un inovācijā valsts un reģiona līmenī, nosakot reālistiskus, bet vērienīgus Savienības un valstu brīvprātīgus mērķrādītājus investīcijām pētniecībā un izstrādē.
  - (a) Publiskiem pētniecības un izstrādes izdevumiem un privātām investīcijām pētniecībā un inovācijā ir vajadzīgs atbilstošs politiskais un tiesiskais satvars, kas maksimizētu to efektivitāti un lietderību un nodrošinātu ekonomisko un sociālo ietekmi. Savukārt, lai reformētu pētniecības un inovācijas politisko satvaru vai īstenotu pārveides programmu, ir jāmobilizē atbilstoši resursi (piemēram, finansējums, cilvēkresursi, prasmes, pētniecības amata vietas), kas vajadzīgi, lai veicinātu pārmaiņas un uzlabotu pētniecības un inovācijas sistēmas veiktspēju un rezultātus.
  - (b) Pētniecības un izstrādes investīciju mērķrādītāji ne tikai stimulē pētniecības un izstrādes izdevumu vispārējo pieaugumu, bet arī atspoguļo kvalitatīvākus mērķus zinātnes, tehnoloģiju, sociālajā vai rūpniecības jomā. Tas īpaši attiecas uz publiskiem pētniecības un izstrādes izdevumiem, kas atbalsta EPT prioritātes, tostarp valstu pētniecības un inovācijas sistēmu reformas, ilgspējīgu un konkurētspējīgu ekonomiku un divējādo pārkārtošanos.
- (4) Apstiprināt savu nodomu palielināt Savienības līmeņa investīcijas pētniecībā un izstrādē šādā veidā:
  - (a) kopējos izdevumus pētniecībai un izstrādei palielinot līdz 3 % no ES IKP (“mērķrādītājs 3 %”);
  - (b) līdz 2030. gadam kopējo publiskā sektora atbalstu pētniecības un izstrādes jomā palielinot līdz 1,25 % no ES IKP;

- (c) līdz 2030. gadam valsts publisko pētniecības un izstrādes izdevumu daļu, kas atvēlēta kopīgām programmām, pētniecības infrastruktūrai un Eiropas partnerībām, palielinot līdz 5 % no valsts publiskā pētniecības un izstrādes finansējuma;
  - (d) nākamo 5 gadu laikā par 50 % palielinot kopējos pētniecības un izstrādes izdevumus dalībvalstīm, kuru izdevumi pētniecības un izstrādes jomā procentos no IKP atpaliek no ES vidējiem pētniecības un izstrādes izdevumiem.
- (5) Brīvprātīgi noteikt valsts investīciju mērķrādītājus attiecībā uz:
- (a) paredzēto publiskā sektora atbalstu pētniecībā un izstrādē, izteiktu procentos no IKP;
  - (b) to valsts publisko pētniecības un izstrādes izdevumu procentuālo daļu, kas atvēlēti kopīgajām programmām, pētniecības infrastruktūrām un Eiropas partnerībām;
  - (c) gaidāmo kopējo pētniecības un izstrādes izdevumu pieaugumu dalībvalstīs, kuru izdevumi pētniecības un izstrādes jomā procentos no IKP atpaliek no ES vidējiem pētniecības un izstrādes izdevumiem.

4. POLITIKAS KOORDINĀCIJA

- (6) Īstenot uzlabotu uzraudzības un koordinācijas mehānismu, kas nodrošinātu progresu EPT prioritāšu īstenošanā. Lai to panāktu, ir nepieciešama:
- (a) Savienības līmeņa koordinācija un atbalsts no stratēģiskās plānošanas un izstrādes posma līdz īstenošanas un uzraudzības posmam; minēto koordināciju un atbalstu nodrošina, izmantojot vairākus vienkāršākus un mazāk apgrūtināšus politikas instrumentus un procesus:
    - **kopīgu EPT politikas programmu**, kurā izklāstītas kopīgi saskaņotās EPT darbības, kas jāīsteno koordinēti, un kura atbalsta šajā paktā izklāstītos kopīgos pētniecības un inovācijas principus un EPT prioritātes. Lai to varētu īstenot (Savienības un/vai valstu līmenī), EPT politikas programmai jābūt skaidrai un praktiski īstenojamai, un tajā jādefinē un jāapraksta katra darbība;
    - **īpašu EPT politikas tiešsaistes platformu**, kas paredzēta ziņošanai par i) EPT politikas programmas īstenošanu (Savienības un valstu līmenī) un ii) citām investīcijām, reformām un darbībām, kas atbalsta šajā paktā izklāstītos principus un EPT prioritārās jomas;
    - **EPT rezultātu pārskatu**, kas seko līdzi EPT mērķu sasniegšanas progresam valstu un Savienības līmenī, izmantojot ar EPT prioritātēm saistītu rādītāju un kvalitatīvās analīzes kombināciju. EPT rezultātu pārskats būtu regulāri jāatjaunina;
    - **regulārus divpusējus un daudzpusējus politikas dialogus starp dalībvalstīm un Komisiju** EPT pārkārtošanās forumā, kuru mērķis ir atbalstīt EPT politikas programmas īstenošanu, jo īpaši, apmainoties ar paraugpraksi un īstenojot savstarpējas mācīšanās pasākumus. Komisija sniegs papildu atbalstu, izmantojot “Apvāršņa” politikas atbalsta instrumentu un tehniskā atbalsta instrumentu;

- (b) tāda kopīga vienošanās par kopīgu EPT politikas programmu, ko Komisija un dalībvalstis panākušas, pamatojoties uz EPT rezultātu pārskatu un Eiropas Pētniecības telpas un inovācijas jautājumu komitejas (*ERAC*) sniegtajiem stratēģiskajiem ieteikumiem un pēc pienācīgas apspriešanās ar ieinteresētajām personām. EPT pārkārtošanās forums sagatavo EPT politikas programmas projektu.
- (c) Pēc vienošanās par EPT politikas programmu dalībvalstis un Komisija kopīgo informāciju par savu rīcībpolitiku un programmām, kas veicina EPT politikas programmas īstenošanu un plašākā nozīmē palīdz īstenot šajā paktā noteiktos principus un prioritātes. Tā ietver informāciju par pašreizējās politikas un programmu īstenošanu un turpmākās politikas un programmu plānošanu, un šādu informāciju kopīgo EPT politikas tiešsaistes platformā.
- (d) Komisija pārskata EPT politikas programmas īstenošanu valsts līmenī un publicē gada ziņojumu par pašreizējo stāvokli EPT īstenošanā, tostarp atsevišķus ziņojumus par katras dalībvalsts progresu. Tas nodrošinās pamatu regulāriem politikas dialogiem starp dalībvalstīm un Komisiju.

Briselē,

*Padomes vārdā –
Priekšsēdētājs*